ANTRENÖRLERİN SPOR PSİKOLOJİSİ KAVRAMINA İLİŞKİN
METAFORİK ALGILARI ⁽¹⁾METAPHORIC PERCEPTION OF COACHES REGARDING THE CON-
CEPT OF SPORT PSYCHOLOGYMerve ÖZYILDIRIM², İhsan SARI³²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve
Spor Eğitimi A.B.D Sakarya / Türkiye³Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya / TürkiyeORCID ID:0000-0002-0374-8992², 0000-0002-9090-8447³

Öz: Amaç: Bu araştırma aktif olarak çalışan antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin algılarını metafor yöntemi ile ortaya koymayı amaçlamaktadır. **Yöntem:** Araştırmaya 182 antrenör gönüllük esası ile katılım sağlamıştır. Verilerin elde edilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Bu formda, kişisel bilgileri içeren sorulara ek olarak antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla “Spor psikolojisi ... gibidir, çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analizi ve yorumlanması süreci Saban (2008) tarafından kullanılan aşamalar dikkate alınarak yapılmıştır. Bu beş aşama; metaforların belirlenmesi, metaforların sınıflandırılması, kategori geliştirme, geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve verilerin analizi aşamalarıdır. Veriler Microsoft Excel ve SPSS 17.0 programları ile analiz edilmiştir. **Bulgular:** Araştırma sonucunda 182 katılımcının ürettiği metaforlardan, amacını karşılamayan metaforlar çıkartıldığında toplam 109 katılımcının metaforları incelenmeye alınmıştır. Tüm metaforların incelenmesi sonucunda 89 farklı metafor elde edilmiştir. En çok kullanılan metaforların “anahtar (4), kalp (4), anne (3), arkadaş (2), yaşam (3), doping (2), parmak izi (2), meyve (2), çocuk (2), hayat (2), su (2), sporun ruhu (2), deniz (2) ve eğitim (2)” olduğu belirlenmiştir. Elde edilen metafor cümleleri anlamsal olarak kategorilere ayrıldığında 13 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler; başarıya götüren/performansı geliştiren, bilgi sağlayan, bireysel yaklaşım gerektiren, destekleyen/geliştiren, olumlu-olumsuz etkileyebilen/doğru kullanılması gereken, emek gerektiren, farklı bakış açısı gerektiren, kapsamlı olan, keyif veren, mental olarak hazırlayan, temel oluşturan/olmazsa olmaz, yönlendirici ve diğer olarak belirlenmiştir. **Sonuç:** Araştırma sonucunda, antrenörlerin genel olarak spor psikolojisi kavramına ilişkin algılarının genelde olumlu yönde olduğu belirlenmiştir. Antrenörlerin spor psikolojisi ile ilgili olarak farklı algılarının olduğu görülmüş ve bu algılar ilgili alan yazın ışığında tartışılarak bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Antrenör, Spor Psikolojisi, Metafor

Abstract: Purpose: The purpose of this study was to examine the coaches' perceptions of the sport psychology concept through metaphor analysis. **Method:** A total of 182 sport coaches participated in the study on a voluntary basis. A questionnaire form, prepared by the researchers, was used to obtain the data. In this form, besides the questions containing personal information, the participants were asked to complete the sentence “sport psychology is like...because...” to identify their perception about sport psychology. The analysis and interpretation of the data obtained in the study was carried out by taking into consideration the stages used by Saban (2008). These five stages were determination of metaphors, classification of metaphors, category development, providing validity and reliability and analysing the data. The data was analysed in Microsoft Excel and SPSS 17.0 programs. **Results:** After deleting the incorrect metaphors, a total of 109 metaphors were included in the analysis from 182 participants. As a result of the examinations, 89 different metaphors were obtained. The most commonly used metaphors were key (4), heart (4), mother (3), friend (2), life (3), doping (2), fingerprint (2), fruit (2), child (2), living (2), water (2), spirit of sport (2), sea (2) and education (2). When the metaphor sentences were categorized into semantic categories, 13 categories were obtained. These categories are “leading to success/improving performance, providing information, requiring individual approach, supporting/enhancing, having positive- negative impacts/requiring being used correctly, requiring effort, requiring different perspective, being comprehensive, being pleasant, being mentally preparing, being a basis-essential and other. **Conclusion:** As a result of this research, it was determined that the perceptions of the sport coaches about the concept of sports psychology were generally positive. It was seen that coaches had various perceptions about sports psychology. These perceptions were discussed in light of the relevant literature and some suggestions were proposed.

Key Words: Coach, Sport Psychology, Metaphor

Doi: 10.17363/SSTB.2018.29.5

- (1) Sorumlu Yazar: İhsan SARI, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya / Türkiye, sariihshan@yahoo.com, Geliş Tarihi / Received: 01.10.2018 Düzeltme Tarihi / Revision: 23.12.2018 Kabul Tarihi/ Accepted: 25.12.2018 Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – Uygulama and İnceleme / Research – Application and Examination) Çıkar Çatışması / Conflict of Interest: Yok / None “Etik Kurul Raporu / Ethics Committee: Yok / None.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Sporcunun sosyal çevresindeki bir etken olarak sporcularda oluşacak düşünce, deneyim, duygusal durum ve performans değişikliğini sağlamada en önemli faktörlerden birisi antrenörlerdir (Horn, 2008: 239). Antrenörler sporcularına spor kurallarını ve taktiklerini öğretirken, onları çalıştıran, sporcuların kabiliyetlerini keşfederek, onları karşılaşmalara hazırlayan ve uygun bir disiplin geliştiren kişilerdir (Dolaşır, 2006: 17). Spor ortamında liderler antrenörlerdir ve onların spor psikolojisi uygulamalarına bakış açıları önemlidir. Çünkü antrenörlerin spor psikolojine bakış açıları onların spor psikolojisi uygulamaları konusunda tutum ve davranışlarına etki edebilecek bir unsurdur.

Spor psikolojisi, spor ortamındaki bireylerin davranışlarını araştıran bir disiplin olarak tanımlanmaktadır (Weinberg ve Gould, 2014: 4). İnsan biyo-psiko-sosyal bir varlıktır ve bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal yönleriyle bir bütündür. Sporcuların ortaya koydukları sportif performans, bu dört temel unsurun bir arada değerlendirilmesi ve gerekli çalışmaların birlikte planlanması ve uygulanması ile geliştirilebilir. Bu bağlamda sporcuların istenen performansa ulaşabilmeleri için fiziksel, biyo-mekaniksel, taktiksel ve sosyal bir hazırlığa ek olarak psikolojik hazırlığın da planlanması ve uygulanması gerektiği ifade edilmiştir (Erdoğan ve Kocaekşi, 2015: 58).

Spor psikolojisi, antrenörlerin faydalanmaları gereken önemli bir alandır. İlgili alan yazında spor psikolojisi ile ilgili uygulamaların sporcuları nasıl etkilediğine dair uzun yıllardır araştırmaların yapıldığı (Weinberg ve Comar, 1994: 406-418; Greenspan ve Feltz, 1989: 219-236; Golby ve Wood, 2016: 25-44) ve bu uygulamaların birçok açıdan sporculara katkı sağladığı ortaya koyulmuştur (Fenner ve ark., 2016: 59). Bu bağlamda, antrenörlerin, takımları için belirledikleri hedeflere ulaşabilmeleri için psikolojik antrenmanları da programlarına eklemelerinin olumlu sonuçlar vereceği ifade edilebilir.

Konter (1998: 32) bazı antrenörlerin spor psikolojisi uygulamalarına şüpheyle baktıklarını, kendi otoritelerinin sarsılacağını ve spor psikolojisinin bir işe yaramayacağını düşündüklerini ifade etmektedir. Alan yazındaki araştırmalar (Bastos ve ark., 2014: 33; Voight ve Callaghan, 2001: 99; Partington ve Orlick 1987: 101) antrenörlerin spor psikolojisine yönelik destek almasındaki engelleri şöyle belirtmektedir; uygulamaların zaman almasının düşünülmesi, finansal kısıtlılıklar, sadece psikolojik problemler olduğu zaman spor psikolojisi uygulamalarına ihtiyaç duyulması, spor psikolojisi alanında destek almanın utanırdıcı olduğunun düşünülmesi, yönetimin bu konuyu önemli bulmaması ve psikolojik performans danışmanının faydalı olduğunun düşünülmemesi. Bu düşünceler, spor psikolojisi

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

alanının etkin bir şekilde antrenörler tarafından kullanımını ve spor psikologları ile çalışacak antrenör sayısının artmasını önleyecek engellerdir. Bu engeller antrenörlerin spor psikolojisini nasıl algıladıkları ile ilgilidir. Bu noktada algılar önemli bir unsurdur, çünkü bireylerin bir konu hakkındaki olumlu ya da olumsuz algıları davranışlarına etki edebilir.

Bireylerin bir konu hakkındaki algılarını ortaya çıkartmak için metaforlar iyi bir araçtır. Çünkü metaforlar bir kişinin bir kavramı ya da bir olguyu algıladığı şekilde, benzetmeler yaparak ortaya koymaktadır (Aydın, 2011: 41). İnsanlar nasıl algılıyor, nasıl düşünüyor ve ne yapıyorsa oluşturdukları metaforları da o biçimde tasarlamaktadır (Lakoff ve Johnson, 1980: 195-208). Bu nedenle metaforlar bireylerin bir konu hakkındaki algılarını belirlemek için kullanılabilecek önemli bir araçtır. Bu bilgiler doğrultusunda bu çalışmanın amacı antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Antrenörlerin, “spor psikolojisi” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Spor psikolojisi kavramına ilişkin ortaya çıkan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bize tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgubilim uygun bir desendir. Olgubilim araştırmalarında genellikle bir olguya ilişkin bireysel algıların ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu bağlamda bu araştırma, antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar aracılığı ile ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Katılımcılar

Araştırmanın evrenini Sakarya ilinde çalışan antrenörler oluşturmaktadır. Çalışma grubu ise nitel araştırma örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilmiştir. Araştırmaya katılmaya davet edilen ve gönüllü olarak bu araştırmaya katılan 182 antrenör bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Herhangi bir metafor içermeyen ve birden çok metafor kullanan antrenörlerin ifadeleri analize dahil edilmemiştir. Bu nedenle toplam 109 antrenörden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Katılımcılar 75

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

(%68.80) erkek ve 34 (%31.20) kadın antrenörden oluşmaktadır. Antrenörlerin yaş ortalamaları 26.95 ± 7.67 antrenör deneyim yılları ise 4.86 ± 4.41 yıl olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmaya katılan antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmak için hazırlanan form üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde metafor ile ilgili bilgi ve örnek cümleler katılımcılara sunulmuştur. İkinci bölümünde ise antrenörlerin kişisel bilgileri (yaş, cinsiyet, branş, medeni hal, antrenörlük deneyim yıl vb.) sorulmuştur. Üçüncü ve son bölümde ise antrenörlerden “spor psikolojisi... gibidir, çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Antrenörlerin doldurdukları anketler doküman olarak araştırmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan anket formu çevrimiçi olarak katılımcılara sunulmuştur. Katılımcılar cep telefonları veya bilgisayarları aracılığı ile internet ortamında oluşturulan anket formuna erişim sağlamışlardır. Çevrimiçi olarak erişilen anket formundaki sorular cevaplandıktan sonra bilgiler aynı şekilde çevrimiçi ortamda araştırmacılara ulaşmıştır.

Verilerin Analizi

Herhangi bir metafor içermeyen ve birden çok metafor kullanan veriler temizlendikten sonra 109 katılımcının formları içerik ana-

lizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizi ve yorumlanması süreci Saban (2009: 285) tarafından kullanılan aşamalar dikkate alınarak yapılmıştır. Verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması süreci; (1) metaforların belirlenmesi (2) metaforların sınıflandırılması (3) kategori geliştirme (4) geçerlik ve güvenilirliği sağlama ve (5) verilerin analizi olmak üzere beş aşamada gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak birinci ve ikinci yazar birlikte tüm metaforları Excel dosyasında sıralamıştır. Tüm cümleler tek tek incelenmiş ve anlamlar açısından fikir birliğine varana kadar değerlendirilerek kategorize edilmiştir. Sonrasında ise oluşturulan kategori isimleri ve tüm metafor cümleleri nitel araştırma konusunda deneyimli iki araştırmacıya daha gönderilmiştir. Bu araştırmacılardan alınan görüşe göre veriler anlam bakımından tekrar incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. En son aşamada ise elde edilen veriler ile karşılaştırma yapmak amacı ile spor psikolojisi alanında deneyimli bir kişiden uzman görüşü alınmıştır. Uzman- dan elde edilen veriler ile bu araştırmanın verileri güvenirlik açısından karşılaştırmıştır. Araştırmanın güvenirlik hesaplaması için Miles ve Huberman'ın (1994: 64) Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) X 100 şeklinde önerdiği güvenirlik formülü kullanılmıştır. Bu işlem sonucunda elde edilen uyum yüzdesinin %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir. Yapılan hesaplama sonucunda

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

bu uyuşma oranının %82 çıkması bu çalışma için güvenilir olarak kabul edilmiştir (Miles & Huberman, 1994: 64).

Bu araştırmada da geçerliliği sağlamak amacıyla araştırma aşamaları ayrıntılı olarak betimlenmiş ve süreç açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Araştırmanın bulguları kısmında ise katılımcılar tarafından elde edilen metaforlar orijinalliği bozulmaksızın verilmiş ve her bir kategori için katılımcıların metaforla-

rından oluşan üç örnek cümle okuyucuya sunulmuştur. Üçten daha az ifadenin bulunduğu kategoride ise tüm ifadeler verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, çalışmaya katılan antrenörlerin “spor psikolojisi” kavramına yönelik oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların yer aldığı kategoriler tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 1. Antrenörlerin Spor Psikolojisi Kavramına Yönelik Oluşturduğu Metaforlar

Metafor	n	Metafor	n	Metafor	n	Metafor	n	Metafor	n
Anahtar	4	Uzun yolculuk	1	Başarının sırrı	1	Kaynak	1	Eldeki kuş	1
Kalp	4	Bir ülkenin krallığı	1	Çok önemli bir bilim	1	Kendini bilmek	1	Düşünce süreçleri	1
Anne	3	Yönlendirici bilgi	1	Asansör düğmesi	1	Yönetim odası	1	Nefis ile sabır arasında bir çizgi	1
Yaşam	3	Ufuk çizgisi	1	Uzay	1	Başarının anahtarı	1	Bir çarktaki ana dişli	1
Arkadaş	2	Başarının sonucu	1	Meyve veren bir ağaç	1	Arabanın gaz pedalı	1	Temel bir ihtiyaç	1
Hayat	2	Elmas	1	Aile ferdi	1	Kültür	1	Şefkat	1
Parmak izi	2	Bir bedenın uzuvları	1	Sporun can damarı	1	Besin desteği	1	Araba kullanmak	1
Meyve	2	Ekstra antrenman	1	Antrenman yapmak	1	Arabanın motoru	1	Derin bir kuyu	1
Eğitim	2	Anne-baba	1	Doşt	1	Beyin	1	Deniz feneri	1
Sporun ruhu	2	Ekmek-su	1	İlaç	1	Aş	1	Çimento	1
Deniz	2	İnanç	1	Takım	1	Paraşüt	1	Gıda	1
Doping	2	Hedef	1	Altın	1	Zirve	1	Kol saati	1
Çocuk	2	Futbol topu	1	Okyanus	1	Kar	1	Şiir	1
Su	2	Yumurta	1	Çay	1	Atom	1	Tecrübe	1
Rehber	1	Terazi	1	Tohum	1	Sevgili	1	Yelken	1
Bir binanın temeli	1	Performansın temeli	1	Taşıyıcı kolon	1	Oyun hamuru	1	İskelet	1
Pusula	1	Gezi	1	Nota	1	Psikolog	1	Sağlık	1
Zincir	1	Mont	1	Şairin kalemi	1	Din	1	Toplam	109

Antrenörlerin metaforları incelendiğinde tekrar eden metaforlar göz önünde bulundurul-

rak toplamda 89 farklı metafor oluşturdukları belirlenmiştir. Bu metaforlardan en çok kul-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

lanılanlar ise, anahtar (4), kalp (4), anne (3), sporun ruhu (2), deniz (2), eğitim (2) meta-
yaşam (3), arkadaş (2), doping (2), parmak izi forlarıdır.
(2), meyve (2), çocuk (2), hayat (2), su (2),

Tablo 2. Anlamları Açısından Metafor Kategorileri, Kullanılan Metaforlar ve Metafor Sayıları

Kategori Adı	Metaforlar	Farklı Metafor Sayısı	Toplam Metafor Sayısı	Metafor Yüzdesi
Başarıya Götüren/ Performansı Geliştiren	Anahtar, Ruh, Kalp, Elmas, Zirve, Başarının sonucu, Başarının sırrı, İlaç, Performansın temeli, Doping (2), Besin desteği, İnanç, Hedef, Başarının anahtarı	14	15	%13.76
Bilgi Sağlayan	Anne, Gezi, Psikolog, Rehber, Kaynak, Kendini Bilmek	6	6	%5.50
Bireysel Yaklaşım Gerektiren	Deniz, Derin bir kuyu, Kültür, Okyanus, Parmak izi (2), Ekstra antrenman	6	7	%6.42
Destekleyen/ Geliştiren	Altın, Anne-baba, Düşünce süreçleri, Meyve veren bir ağaç, Sporun ruhu, Takım, Doşt	7	7	%6.42
Olumlu-Olumsuz Etkileyebilen/Doğru Kullanılması Gereken	Araba kullanmak, Arabanın gaz pedalı, Oyun hamuru, Deniz, Yumurta, Terazı, Kalp, Nota, Eldeki kuş, Kar, Mont, Ne-fis ile sabır arasında bir çizgi, Arkadaş	13	13	%11.92
Emek Gerektiren	Çocuk, Din, Futbol topu, Meyve, Uzun yolculuk, Yaşam, Eğitim	7	7	%6.42
Farklı Bakış Açısı Gerektiren	Hayat	1	1	%0.91
Kapsamlı Olan	Çocuk, Uzay, Yaşam, Eğitim, Ufuk çizgisi, Çay, Meyve	7	7	%6.42
Keyif Veren	Hayat, Paraşüt	2	2	%1.83
Mental Olarak Hazırlayan	Sporun can damarı, Aile ferdi, Asansör düğmesi.	3	3	%2.75

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Temel Oluşturan-Olmazsa Olmaz	Su (2), Anne (2), Antrenman yapmak, Arabanın motoru, Aş, Atom, Bir beden in uzuvları, Bir binanın temeli, Bir çarktaki ana dişli, Çimento, Gıda, İskelet, Kalp (2), Sağlık, Sevgili, Temel bir ihtiyaç, Şairin kalemi, Şefkat, Taşıyıcı kolon, Tohum, Ekmek/su, Anahtar (2), Çok önemli bir bilim	23	27	%24.77
Yönlendirici	Arkadaş, Yönetim odası, Deniz feneri, Pusula, Beyin, Yaşam, Yelken, Kol saati, Yönlendirici bilgi	9	9	%8.25
Diğer	Anahtar, Şiir, Tecrübe, Zincir, Bir ülke- nin krallığı	5	5	%4.58

*parentez içinde gösterilen sayılar o metaforun kaç kere kullanıldığını (frekans) göstermektedir.

Spor psikolojisi kavramına ilişkin antrenörlerin oluşturdukları metaforlar anlamsal olarak kategorilere ayrıldığında toplam 13 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler; başarıya gö-

türen/performansı geliştiren, bilgi sağlayan, bireysel yaklaşım gerektiren, destekleyen/geliştiren, olumlu-olumsuz etkileyebilen/doğru kullanılması gereken, emek gerektiren, farklı bakış açısı gerektiren, kapsamlı olan, keyif veren, mental olarak hazırlayan, temel oluşturan/olmazsa olmaz, yönlendirici ve diğer kategorileri olarak belirlenmiştir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Tablo 3. Metafor Kategorilerinin Açıklamaları

Kategori Adı	Kategori Açıklaması
Başarıya Götüren/ Performansı Geliştiren	Spor psikolojisinin hem psikolojik hem de fiziksel olarak sporcuya başarı sağladığını, motive ettiğini, başarıyı doğrudan etkilediğini, başarmak ve gelişmek için bir ihtiyaç olduğunu ve performansı arttırdığını ifade etmektedir.
Bilgi Sağlayan	Spor psikolojisinin psikolojik ve fiziksel konularda sporcuya bilgi aktardığını, sporcuya ilgili bilgiyi ortaya koyduğunu ifade eder.
Bireysel Yaklaşım Gerektiren	Spor psikolojisinin her sporcunun farklılığını göz önünde bulundurduğunu ifade eder.
Destekleyen-Geliştiren	Spor psikolojisinin psikolojik, fizyolojik, bilişsel, teknik, taktik açıdan yardım ettiğini, sporcuyu değerlendirme ve yönlendirmede etkili olduğunu, destekleyip geliştirdiğini ve bir şeyleri öğrettiğini ifade etmektedir.
Olumlu-Olumsuz Etkileyebilen/ Doğru Kullanılması Gereken	Spor psikolojisinin doğru kullanılması gerektiğini, dengeli, etkili ve doğru kullanıldığında keyif verdiğini, mutluluk verici sonuçlar getirdiğini, desteklediğini, hedefe ulaştırdığını, rahatlık sağladığını doğru kullanılmadığında ise olumsuz sonuçlara ve kaybetmeye sebep olduğunu ifade eder.
Emek Gerektiren	Spor psikolojisinin sabır-süreklilik-çaba istediğini, karmaşık, yorucu, uzun ve yinelenen süreçleri olduğunu ifade etmektedir.
Farklı Bakış Açısı Gerektiren	Spor psikolojisinin durumlara farklı açılardan bakmayı gerektirdiğini ifade etmektedir.
Keyif Veren	Spor psikolojisinin kullanıldığında keyif verdiğini, olumlu-olumsuz durumlarda keyif almayı sağladığını ifade etmektedir.
Kapsamlı Olan	Spor psikolojisinin keşfedilse bile sonu olmadığını, çeşitli olaylara hitap ettiğini, farklı durumları içinde barındırdığını ifade etmektedir.
Mental Olarak Hazırlayan	Spor psikolojisinin müsabaka anında mental olarak hazır olmayı sağladığını, teknik-taktik verimli kullanmaya yardımcı olduğunu ifade etmektedir.
Temel Oluşturan/Olmazsa Olmaz	Spor psikolojisinin her zaman kullanılması gerektiğini, ihtiyaç duyulduğunu, bir temel oluşturduğunu, kullanılmadığı durumlarda verimi azalttığını, her şeyin ona bağlı olduğunu ifade etmektedir.
Yönlendirici	Spor psikolojisinin nerde ne yapman gerektiğini öğrettiğini, doğru yönlendirmeye hedefe ulaştırdığını, psikolojik-fiziksel-mental olarak davranışlarını yönlendirdiğini ifade etmektedir.
Diğer	Yukarıda ifade edilen kategorilerden herhangi birisinde kategorize edilemeyen ifadeleri içermektedir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Metafor kategorilerinin açıklamaları yukarıdaki tabloda görülmektedir (tablo 3). Bu açıklamalar antrenörler tarafından oluşturulan ifadelerin spor psikolojisinin hangi yönünü vurguladığını belirtmektedir.

lan ifadelerin spor psikolojisinin hangi yönünü vurguladığını belirtmektedir.

Tablo 4. Metafor Kategorileri ve Kategorilere Ait Örnek Cümleler

Kategori Adı	Örnek Cümleler
Başarıya Götüren/ Performansı Geliştiren	Doping gibidir çünkü performansı artırır. Besin desteği gibidir çünkü destek almazsan başarılı olamazsın. Anahtar gibidir çünkü başarının kilidini açar.
Bilgi Sağlayan	Gezi gibidir çünkü sporcunun farklı yönlerini keşfeder. Kaynak gibidir çünkü her sporcu hakkında bize bilgi verir. Anne gibidir çünkü motivasyon, stresle mücadele, sakatlıkla mücadele gibi her konuda bilgi verir.
Bireysel Yaklaşım Gerektiren	Parmak izi gibidir çünkü her sporcu özeldir. Derin bir kuyu gibidir çünkü her birey için ayrı bir psikolojik durum söz konusudur. Kültür gibidir çünkü her bireyin kişiliğine göre spordan beklentisi de farklılaşır.
Destekleyen/Geliştiren	Takım gibidir çünkü beraber olarak zorlukları aşarsınız. Doğst gibidir çünkü size hem yardımcı olur, performansınızda yararlı olur hem de bir doğst gibi iyi hissettirir. Anne baba gibidir çünkü size öğretir geliştirir bilgilendirir.
Olumlu-Olumsuz Etkileyebilen/ Doğru Kullanılması Gereken	Arabanın gaz pedalı gibidir çünkü yola göre kullanmazsan kazaya kurban götürür. Kalp gibidir çünkü kalp ritmi bozuk atarsa vücut hasar görür. Düzenli çalışan kalpte ise vücutta beyinde rahattır. Oyun hamuru gibidir çünkü oyun hamurundan yapılabilecekler sınırsızdır mühim olan nasıl şekillendirilmiştir.
Emek Gerektiren	Meyve gibidir çünkü ne kadar çok sularsan o kadar meyve alırsın. Eğitim gibidir çünkü çok uzun ve yorucu bir yoldur. Uzun yolculuk gibidir çünkü sabır ve kararlılık ister.
Farklı Bakış Açısı Gerektiren	Hayat gibidir çünkü hayatta olduğu gibi durumlara farklı pencerelerden bakmayı gerektirir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Keyif Veren	Paraşüt gibidir çünkü düşüşü yavaşlatır. Uçmaktan da düşmekten de keyif almayı sağlar.
	Hayat gibidir çünkü güzel yaşarsan keyif alırsın.
Kapsamlı Olan	Çocuk gibidir çünkü eğlencesi, hırsı, öğreticiliği, eğitimciliği hepsi içindedir başka psikolojiler bu kadar çok şeyi içinde barındırmaz.
	Yaşam gibidir çünkü yaşamda da her türlü olumlu olumsuz olaylarla karşılaşabiliyoruz.
	Eğitim gibidir çünkü herkese hitap eder.
Mental Olarak Hazırlayan	Sporun can damarı gibidir çünkü psikolojik yani mental olarak hazır olmayan bir sporcu teknik ve taktiği yeterince kullanamaz canlı olamaz sadece orada bedenlenir, kendini veremez.
	Aile ferdi gibidir çünkü spor sadece fizik, taktik ve teknikten oluşmayıp gerekli güdülenme, mental destek için de yardımları olur.
	Başarıya giden asansörün bizi bir üst kata çıkaracak düğmesi gibidir çünkü kişinin önce mental olarak hazır olması gerekir.
Temel Oluşturan/ Olmazsa Olmaz	Gıda gibidir çünkü sürekli ihtiyaç duyarız.
	Anne gibidir çünkü olmazsa olmaz.
	Atom gibidir çünkü maddenin yapıtaşı nasıl atomsa spor içinde psikoloji o kadar önemlidir
Yönlendirici	Arkadaş gibidir çünkü nerde ne yapman gerektiğini sana ödümler.
	Yaşam gibidir çünkü yaşamımızdaki davranışlarımızı yönlendirir.
	Beyin gibidir çünkü o psikoloji antrenmanlarda, müsabakalarda bizi yönlendiren beynimizdeki düşüncelerdir.

Her bir kategoriye ait metaforlardan üçer tane seçilip orijinallliği değiştirilmeden yukarıdaki tabloda sunulmuştur (tablo 4). Üçten daha az ifade bulunan kategorilerde ise tüm ifadeler olduğu gibi verilmiştir.

TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre antrenörlerin spor psikolojisi kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlardan aynı olan metaforlar birlik-

te hesaplandığında toplam 89 farklı metafor ürettikleri görülmüştür. Bu metaforlar anlam-sal açıdan incelendiğinde 13 farklı kategori altında sınıflandırılmıştır. En çok metaforun ait olduğu ilk üç kategori sırasıyla, temel oluşturan/olmazsa olmaz (%24.77), başarıya götüren/performansı geliştiren (%13.76) olumlu-olumsuz etkileyebilen/doğru kullanılması gereken (%11.92) kategorileridir.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

Temel oluşturan/olmazsa olmaz kategorisinde toplam 27 metafor üretildiği ve bu metaforların “su, anne, antrenman yapmak, arabanın motoru, aş, atom, bir beden uzuvları, bir binanın temeli, bir çarktaki ana dişli, çimento, gıda, iskelet, kalp, sağlık, sevgili, temel bir ihtiyaç, şairin kalemi, şefkat, taşıyıcı kolon, tohum, ekme/su, anahtar, çok önemli bir bilim” olduğu belirlenmiştir. Oluşturulan metaforların anlamları incelendiğinde, antrenörlerin spor psikolojisini, olması gereken çok önemli bir ihtiyaç olarak gördükleri ortaya çıkmaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalarda da spor psikolojisi konusunda bilgili olmanın bütün seviyelerde çalışan antrenörler için önemli olduğu ifade edilmektedir. Spor psikolojisi sayesinde antrenörlerin sporcuları yüksek performansa ulaştırabileceği belirtilmiştir (Ohuruogu ve ark., 2016: 48).

Başarıya götüren/performansı geliştiren kategorisinde toplam 15 metafor üretildiği ve bu metaforların “anahtar, ruh, kalp, elmas, zirve, başarının sonucu, başarının sırrı, ilaç, performansın temeli, doping, besin desteği, inanç, hedef, başarının anahtarı” olduğu görülmektedir. Altıntaş ve Akalan’da (2007: 39) sporda, başarılı performans için fiziksel ve fizyolojik açıdan güçlü olmanın yanı sıra zihinsel ve duygusal durumunda önemli olduğunu ifade ederek spor psikolojinin önemine vurgu yapmışlardır. Antrenörlerin, spor psikolojisi kavramına yönelik algılarını en çok başarıya

götüren/performansı geliştiren kategorisinde oluşturmaları spor psikolojisinin başarıya götüren bir araç olduğuna inançlarını ve sportif performansını geliştirmek için spor psikolojisinden yararlanılabileceğini düşündüklerini göstermektedir. Onağ ve ark. (2013) futbol antrenörleri ile görüşmeler yaparak antrenörlere göre sportif başarıyı etkileyen etmenleri incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre antrenörler, motivasyon ve iletişim gibi spor psikolojisinin altında sınıflandırılacak unsurların spordaki başarıyı artırdığını düşünmektedirler (Onağ ve ark. 2013: 133).

Olumlu-olumsuz etkileyebilen/doğru kullanılması gereken kategorisinde toplam 13 metaforun üretildiği görülmektedir ve bu metaforların “araba kullanmak, arabanın gaz pedalı, oyun hamuru, deniz, yumurta, terazi, kalp, nota, eldeki kuş, kar, mont, nefis ile sabır arasında bir çizgi, arkadaş” olduğu belirlenmiştir. Bu kategorideki metaforlar ve anlamları incelendiğinde spor psikolojisinin doğru olarak faydalanılması gereken bir alan olduğu, doğru şekilde faydalanılmadığında olumsuz sonuçlar ortaya çıkacağını ifade etmektedir. Antrenörlerin spor psikolojisinin hassas olduğunu düşünmeleri ve doğru kullanıldığında etkili uygulamaları içerdiği fikrinde olmaları önemli bir sonuçtur. Bu algılar, antrenörlerin spor psikolojisinden ve psikolojik performans danışmanından faydalanmalarını sağlayabilecek özelliktedir. Araştırmadaki diğer bulgular

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences
October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi
Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

incelendiğinde, antrenörlerin spor psikolojisinin sporcu hakkında bilgi sağladığını, her sporcu için özel bir yaklaşım gerektirdiğini, sporcuyu destekleyip gelişimine katkı sağladığını, emek gerektiren bir süreç olduğunu, farklı bakış açılarından bakmayı gerektirdiğini, keyifli bir alan olduğunu, sporcuyu mental olarak hazırladığını, sporcu ve antrenöre yol gösterdiğini ve birçok konuyu kapsayan kapsamlı bir alan olduğunu düşünmektedirler. Antrenörlerin sporda psikolojik destek alma konusundaki algılarını belirlemeye yönelik olarak yapılan bir araştırmada, önceden psikolojik performans danışmanı ile olumlu deneyimler yaşayan antrenörlerin bu destekten faydalanma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu ifade edilmiştir (Zakrajsek ve ark., 2016: 401). Diğer bir araştırmada ise antrenörler ve takımın yönetim ekibi ile spor psikolojisi konusunda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde katılımcılar spor psikoloğunun sporcular için önemli bir etken olduğunu belirtmişlerdir. Öte yandan, bazı katılımcıların ise önceden bu konuda olumsuz tecrübeler edindikleri, spor psikoloğunun antrenör sporcu ilişkisine zarar vereceğini düşündükleri, sadece antrenörlerin spor psikolojisi konusunda sporculara yeterli olabileceklerine inandıkları ve spor psikolojisi desteğinden teredditli oldukları da ortaya koyulmuştur (Cook ve Fletcher, 2017: 346).

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, spor psikolojisinin antrenörler tarafından genel olarak olumlu olarak algılandığını ve bu alanın çok yönlü etkisi olacağını düşündüklerini ortaya koymaktadır. Fakat dünyada birçok ülkede, üzerinde önemle durulan ve performans için olmazsa olmazlardan birisi olan spor psikolojisi çalışmalarının hâlâ ülkemizde çok iyi tanınmadığı ve spor çevrelerince bu alana gereken önemin verilmediği de ifade edilmiştir (Erdoğan ve Kocaekşi, 2015: 63). Dünyada spor psikolojisi uygulamaları incelendiğinde, bu alanın ilk olarak 1890'lı yıllarda ortaya çıktığı ve hızla geliştiği görülmektedir. Günümüzde ise spor psikolojisinin birçok alanında teorik ve uygulamalı çalışmalar yapıldığı bilinmektedir (Weinberg ve Gould, 2014: 20). Spor psikolojisi uygulamalarının bazı ülkelerde daha etkili bir şekilde kullanıldığı görülürken bazı ülkelerde ise nispeten daha az yaygın ve verimsiz olarak kullanıldığı ya da daha geç geliştiği söylenebilir (Edwards ve Barker, 2015: 620). Bu farklılığın sebebi, bazı bölgelerde spor psikolojisi araştırmaları için daha çok maddi kaynak temin edilebilmesi olabilir (Edwards ve Barker, 2015: 620). Ayrıca, uygulamalı spor ve egzersiz psikolojisi birçok ülkede meslek tanımları yapılmış, resmi kurumlar tarafından tanınmış ve sistematik bir işe giriş süreci olan bir meslek dalı olarak karşımıza çıkarken (Devonport ve Lane, 2014: 233), Türkiye'de bu alanın oldukça yeni olduğu

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

ve bu alanla ilgili Türkiye’deki bazı uygulamaların dünyadaki benzerlerinin gerisinde gelişim gösterdiği görülmektedir (Cömert ve ark., 2009: 129). Bu nedenle, bu alan ile ilgili eğitim ve akreditasyonla ilgili düzenlemelerin de yapılması gerektiği ortaya koyulmuştur (Görgülü, 2018: 176; Cömert ve ark., 2009: 129). Böylece, spor psikolojisinin daha etkili bir şekilde uygulamada kullanılması sağlanarak, antrenör ve sporcuların bu alandan daha çok faydalanmasının önü açılabilir.

SONUÇ

Antrenörlerin “spor psikolojisi” kavramına ilişkin algılarının metaforlar aracılığı ile incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada antrenörlerin spor psikolojisini genel olarak olumlu olarak algıladığı belirlenmiştir. Ayrıca antrenörlerin çok farklı metaforlarla spor psikolojisini tanımladığı görülmektedir. Bunun sebebinin antrenörlerin kişisel farklılıkları olduğu düşünülmektedir. Aynı araştırma farklı toplumlarda, farklı yıllarda veya farklı antrenör gruplarında gerçekleştirilir ise sonuçlar değişiklik gösterebilir. Ayrıca, antrenörlerin bu kadar olumlu algıları olmasına karşın aynı oranda spor psikolojisinden faydalanıp faydalanmadıkları veya bir psikolojik performans danışmanından destek alıp almadıkları ve bunların nedenleri de ileride yapılacak araştırmalarda incelenebilir.

KAYNAKLAR

- ALTINTAŞ, A., AKALAN, C., (2008).** Zihinsel antrenman ve yüksek performans. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6(1): 39-43
- AYDIN, F., (2011).** Üniversite Öğrencilerinin Çevre Kavramına ilişkin metaforik algıları. Eastern Geographical Review, 16(26): 25-44
- BASTOS, T., CORREDEIRA, R., PROBST, M., FONSECA, A.M., (2014).** Elite disability sport coaches’ views on sport psychology. International Journal of Psychological Studies, 6(1): 33
- COOK, G.M., FLETCHER, D., (2017).** Sport psychology in an Olympic swimming team: Perceptions of the management and coaches. Professional Psychology: Research and Practice, 48(5): 343
- CÖMERT, İ.T., BALCIOĞLU, İ., SAVRUN, M., (2009).** Sport psychology applications in the World. Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri, 1(2): 123-130
- DEVONPORT, T.J., LANE, A.M., (2014).** I want to be a sport and exercise psychologist: UK career pathways. Athletic Insight, 6, 233–244

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

DOLAŞIR, S., (2006). Antrenörlük Etiği ve İlkeleri. Gazi Kitapevi, Baran Ofset, Ankara

EDWARDS, D.J., BARKER, J.B., (2015). Practitioners' perceptions of sport and exercise psychology in South Africa and the United Kingdom. African Journal for Physical Health Education, Recreation and Dance, 21(2): 619-637

ERDOĞAN, N., KOCAEKŞİ, S. (2015). Elit sporcuların sahip olması gereken psikolojik özellikler. Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi, 7(2): 57-64

FENNER, A.A., HOWIE, E.K., STRAKER, L.M., HAGGER, M.S., (2016). Exploration of the mechanisms of change in constructs from self-determination theory and quality of life during a multidisciplinary family-based intervention for overweight adolescents. Journal of Sport and Exercise Psychology, 38(1): 59-68

GOLBY, J., WOOD, P., (2016). The effects of psychological skills training on mental toughness and psychological well-being of student-athletes. Psychology, 7: 901-913

GÖRGÜLÜ, R., (2018). Spor ve egzersiz psikolojisinde kariyer basamakları, güçlükler ve tehlikeler: Birleşik Krallık'tan

model uygulamalar. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 3(1): 164-178

GREENSPAN, M. J., FELTZ, D.L., (1989). Psychological interventions with athletes in competitive situations: A review. The sport psychologist, 3(3): 219-236

HORN, T.S., (2008). Coaching Effectiveness in the Sport Domain. In T. S. Horn (Ed.), Advances in Sport Psychology (pp. 239-267). Campaign, IL: Human Kinetics

KONTER, E. (1998). Psikolojik Hazırlığın Teori ve Pratiği, Bağırhan Yayınevi, Ankara.

LAKOFF, G., JOHNSON, M., (1980). The metaphorical structure of the human conceptual system. Cognitive science, 4(2): 195-208

MILES, M.B., HUBERMAN, A.M., (1994). Qualitative Data Analysis. USA: Sage Publications

OHURUOGU, B., JONATHAN, U.I., IKECHUKWU, U.J., (2016). Psychological Preparation for Peak Performance in Sports Competition. Journal of Education and Practice, 7(12): 47-50

ONAĞ, Z.G., GÜZEL, P., ÖZBEY, S., (2013). Futbol antrenörlerinin görüşlerine göre, takım başarısını etkileyen fak-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

törler: nitel bir araştırma. Pamukkale Journal of Sport Sciences, 4(2):125-145

PARTINGTON, J., ORLICK, T., (1987).

The sport psychology consultant: Olympic coaches' views. The Sport Psychologist, 1(2): 95-102

SABAN, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2): 281-326

VOIGHT, M., CALLAGHAN, J., (2001).

The use of sport psychology services at NCAA Division I universities from 1998-1999. The Sport Psychologist, 15(1): 91-102

WEINBERG, R.S., COMAR, W., (1994). The effectiveness of psychological interventions in competitive sport. Sports Medicine, 18(6): 406-418

WEINBERG, R.S., GOULD, D., (2014). Foundations of Sport and Exercise Psychology, 6E. Human Kinetics

YILDIRIM, A., ŞİMŞEK, H., (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık

ZAKRAJSEK, R.A., MARTİN, S.B., WRISBERG, C.A., (2016). National Collegiate Athletic Association Division I Certified Athletic Trainers' Perceptions of the Benefits of Sport Psychology Services. Journal of athletic training, 51(5): 398-405

Yazar Notu: Bu araştırma 13-15 Nisan 2018 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen IV. Uluslararası Egzersiz ve Spor Psikolojisi Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim - Kasım - Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study was to examine the coaches' perceptions of the sport psychology concept through metaphor analysis. **Method:** A total of 182 sport coaches participated in the study on a voluntary basis. After deleting the inappropriate forms, the data from 109 participants were included in the further analysis. The participants were 75 (68.80%) male and 34 female (31.20%) sport coaches. The average age of the participants was 26.95 ± 7.67 and their coaching experience was 4.86 ± 4.41 years. A questionnaire form prepared by the researchers was used to obtain the data. In this form, besides the questions containing personal information, the participants were asked to complete the sentence "sport psychology is like... because..." to identify their perception about sport psychology. The analysis and interpretation of the data obtained in the study was carried out by taking into consideration the stages used by Saban (2008). These five stages were determination of metaphors, classification of metaphors, category development, providing validity and reliability, and analyzing the data. The Data was analyzed in Microsoft Excel and SPSS 17 programs. Expert opinion was also taken for reliability analysis. The data obtained from the expert was compared with the data of this study in terms of reliability. For the reliability of the study, the reliability formula proposed by Miles and Huberman (1994) as "Reliability = Number of Agreement / Total Number of Agreement + Disagreement x 100" was used. This value is accepted as reliable if the percentage of concordance obtained as a result of this procedure exceeds 70%. As a result of the calculation, reliability score was found to be 82% and it was accepted as reliable for this study (Miles & Huberman, 1994). **Results:** After deleting the incorrect metaphors, a total of 109 metaphors were included in the analysis from 182 participants. As a result of the examinations, 89 different metaphors were obtained. The most commonly used metaphors were key (4), heart (4), mother (3), friend (2), life (3), doping (2), fingerprint (2), fruit (2), child (2), living (2), water (2), spirit of sport (2), sea (2) and education (2). When the metaphor sentences were categorized into semantic categories, 13 categories were obtained. These categories are "leading to success/improving performance, providing information, requiring individual approach, supporting/enhancing, having positive- negative impacts/requiring being used correctly, requiring effort, requiring different perspective, being comprehensive, being pleasant, being mentally preparing, being a basis-essential and other. The categories were examined according to the number of the metaphors they have. The most number of the metaphors were categorized in "being a basis-essential" (% 11.92), "leading to success/improving performance" (% 13.76) "having positive- negative im-

SSTB

www.sstbdergisi.com

International Refereed Academic Journal of Sports, Health and Medical Sciences

October - November - December Issue: 29 Fall Winter Semester Year: 2018

Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi

Ekim – Kasım – Aralık Sayı: 29 Güz Kış Dönemi Yıl: 2018

ID:411 K:402

ISSN Print: 2146-8508 Online 2147-1711

(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)

(TRADEMARK)

(2015/04315- 2015-GE-18972)

pacts/requiring being used correctly” (24.77%) categories respectively. A total of 27 metaphors were used in being a basis-essential category. These metaphors were water, mother, training, the engine of the car, the atom, the limbs of a body, the basis of a building, the main gear on a wheel, cement, food, skeleton, heart, health, beloved, a basic need, poet’s pen, compassion, carrier colon, seed, bread / water, key, a very important science. When the meaning of the metaphors was examined, it was revealed that coaches see sports psychology as a very important need. A total of 15 metaphors were categorized in leading to success/improving performance category. These metaphors were key, spirit, heart, diamond, summit, result of success, secret of success, drug, the basis of performance, doping, nutritional support, faith, goal, key to success. **Conclusion:** As a result of the research, it was determined that the perceptions of the trainers about the concept of sports psychology were generally positive. When sports psychology practices in the world are examined, it is seen that this area first emerged in the 1890s and developed rapidly. Nowadays, it is known that theoretical and practical studies are done in many areas of sports psychology (Weinberg and Gould, 2014). While sports psychology practices are used more effectively in some countries, it can be said that in some countries it is relatively less common and inefficient or developed later (Edwards and Barker, 2015). In addition, job descriptions of sport psychology jobs have been made and career pathways in sport psychology were identified in many countries (Devonport and Lane, 2014), however it can be said that this area is fairly new in Turkey (Cömert et al., 2009). For this reason, it has been revealed that regulations related to education and accreditation should be made in this field in Turkey (Görgülü, 2018; Cömert et al., 2009). In this way, sport psychology can be used more effectively in practice, so that the trainers and athletes can benefit more from this area. The findings of this research were discussed in light of the literature and some suggestions were presented.